

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5CoP/2/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8616204853
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8616204853.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Zlaty Simkovej a JUDr. Karola Krochtu, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: B. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, detašované pracovisko Svidník, dieťa rodičov: (matka) J. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX L. J., (otec) I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX L. Q. 37, právne zastúpený JUDr. Zdeňkou Vokálovou, advokátkou, so sídlom Hlavná 61, 080 01 Prešov, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia a úpravu styku po rozvode manželstva a návrhu otca na určenie povinnosti podávať informácie, o odvolaní matky maloletého dieťaťa, proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č. k. 4P/57/2016-10 zo dňa 15.11.2016, takto

rozhodol:

M e n í uznesenie súdu prvej inštancie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z a m i e t a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým upravil styk otca I. P. so synom B. P. nasledovne: 1) každý nepárny víkend v mesiaci od piatka od 17.00 hod do nedele do 17.00 hod., 2) počas letných prázdnin, každý rok, prvé dva týždne v mesiaci júl počnúc sobotou od 10.00 hod. končiac nedeľou 19.00 hod. a prvé dva týždne v mesiaci august počnúc sobotou od 10.00 hod. končiac nedeľou do 19.00 hod., 3) počas vianočných sviatkov každý páry rok od 23.12. od 10.00 hod. do 28.12. do 17.00 hod., 4) každý nepárny rok od 29.12. od 10.00 hod. do 6.1. nasledujúceho roka do 17.00 hod., 5) každý páry rok počas Veľkonočných sviatkov od stredy pred Veľkonočným štvrtkom od 17.00 hod. do utorka po Veľkonočnom pondelku do 17.00 hod., 6) každý nepárny rok týždenné jarné prázdniny od piatka od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod. Súčasne uložil matke povinnosť v určenom čase na styk mal. syna s otcom riadne pripraviť a v stanovenom čase mal. syna odovzdať otcovi a následne v stanovenom čase mal. syna aj prevziať. Ďalej uložil otcovi povinnosť v určenom čase, na tom istom mieste mal. syna odovzdať matke. Neodkladné opatrenie trvá do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 4P/57/2016.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 112 ods. 1, § 367 ods. 1 až 3 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

3. Vychádzal zo zistenia, že v predmetnej veci sú medzi matkou a otcom nedorozumenia a rozdielne názory na výchovu ich mal. syna. Poukázal na právo každého rodiča domáhať sa zákonom predpísaným spôsobom nápravy vo veci starostlivosti o mal. dieťa, pričom bral na zreteľ čo najlepší záujem mal. dieťaťa, v danom prípade záujem otca aj matky a mal. syna. Súčasne upozornil rodičov, že každé ich nevhodné správanie môže mať negatívny vplyv na psychický stav mal. syna.

4. Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie matka. Podľa jej názoru súd prvej inštancie bez skúmania reálnych podmienok a možností záujmu mal. syna podrobne upravil styk, pričom vôbec nezohľadňoval vek mal. syna (4 roky), ako aj ďalšie podstatné skutočnosti (mal. syn navštevuje materskú školu, ktorej

režim je odlišný od režimu základnej školy, aj v otázke školských prázdnin, prevádzky a pod.). Zároveň poukazuje na skutočnosť, že otec nesplnil podmienku naliehavosti dočasnej úpravy styku, ktorá by odôvodňovala nariadenie neodkladného opatrenia.

5. K odvolaniu sa vyjadril otec tak, že súd prvej inštancie rozhodol v záujme mal. syna, dostatočne zohľadnil jeho potreby, a preto navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil.

6. K odvolaniu sa vyjadril aj kolízny opatrovník mal. syna (Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník), ktorý nemá námietky voči úprave styku otca s mal. synom každý nepárny víkend v mesiaci od piatku 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod. Poukazuje na badateľnú citovú väzbu medzi otcom a mal. synom, a preto je aj takáto úprava styku v záujme mal. syna. V otázke rozsiahlejšej úpravy styku (letné prázdniny, Vianočné a Veľkonočné sviatky) považuje za potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie, v rámci ktorého by sa prihliadalo na vek mal. syna, jeho psychohygienu a hlavne zachovať postupnosť krokov pri realizovaní takejto širšej úpravy styku. S prihliadnutím ku skutočnosti, že ide o neodkladné opatrenie, ktoré má dočasný charakter, navrhol potvrdiť styk otca s mal. synom v bode 1), ktorým je upravený styk otca s mal. synom každý nepárny víkend v mesiaci od piatka 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod.

7. Dňa 21.12.2016 bolo súdu prvej inštancie doručené písomné podanie otca, ktorý predložil listinné dôkazy, a to fotokópie preukazujúce záujem otca na styku s mal. synom, ako aj prípis zaslaný matke, ktorým bola informovaná o ochote otca sprístupniť jej byt za účelom prevzatia si vecí.

8. Odvolací súd na základe podaného odvolania, po zistení, že odvolanie bolo podané včas (362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinný od 01.07.2016, ďalej „CSP“) oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 písm. d) CSP), preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie v zmysle zásad uvedených v § 379 a násl. CSP, § 62 a § 65 CMP, bez nariadenia ústneho pojednávania v súlade s ustanovením § 385 ods. 1 CSP a contrario dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

9. Odvolací súd má za to, že v priebehu pol roka od vyhlásenia rozsudku Okresného súdu Svidník, č. k. 4P/23/2016-61 zo dňa 28.09.2016 nedošlo k takým podstatným zmenám, ktoré by zakladali dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia. Ďalej konštatuje, že otec žiadnym spôsobom nepreukázal svoje bytové podmienky, ich vhodnosť a adekvátnosť na účely pobytu mal. syna počas celého víkendu. Dané otázky by mali byť predmetom riadneho dokazovania vo veci samej. Návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia však nemožno vyhovieť primárne z dôvodu nesplnenia podmienky preukázania naliehavosti dočasnej úpravy styku, ktorá by odôvodňovala nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia.

10. Účelom neodkladného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevyklučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o neodkladnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o neodkladnom opatrení. Všeobecný súd neodkladným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania neodkladného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Neodkladné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu.

11. S prihliadnutím na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva akceptuje aj odvolací súd, že pri rozhodovaní o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom je potrebné prihliadať aj na preferencie samotného dieťaťa, ktoré získavajú na váhe z jeho zvyšujúcim sa vekom. V tejto súvislosti však nemožno obchádzať ani samotný pozitívny záväzok štátu, v rámci ktorého je povinný urobiť všetko, čo je od neho možné, rozumne požadovať pri súčasnom dosiahnutí spravodlivej rovnováhy medzi dotknutými záujmami dieťaťa a jeho oboch rodičov (napr. Rozhodnutie ESLP vo veci Nuutinen proti Fínsku).

12. Predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana (§ 326 ods. 1 CSP). Samotná lehota

na rozhodnutie indikuje, že súd nerozhoduje na základe štandardného dokazovania, ale vychádza z osvedčenia práv účastníkov a z osvedčenia porušenia týchto práv.

13. Zákonnou podmienkou na nariadenie neodkladného opatrenia je potreba bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania. V danom prípade sa súd prvej inštancie s navrhovanou úpravou stotožnil, nakoľko nezistil prekážku, ktorá by bránila návrhu otca vyhovieť a zároveň mal za preukázané, že otec so synom má dobrý vzťah. Navyše, len samotná skutočnosť, že medzi rodičmi mal. syna došlo k rozvodu manželstva, príp. k ďalším nezhodám, nevytvára prekážku na úpravu styku otca s mal. synom. Právo podieľať sa na výchove dieťaťa náleží obom rodičom, a to bez ohľadu na skutočnosť komu tento bol zverený do osobnej starostlivosti. Záujem dieťaťa je to, čo musí súd v rámci svojej rozhodovacej praxe mať primárne na pamäti. S uvedenými závermi sa odvolací súd môže stotožniť len v časti.

14. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia (§ 28 ods. 2 prvá veta zákona č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalej len „Zákon o rodine“). Odvolací súd súčasne vyslovene zdôrazňuje, že pri výkone týchto práv a povinností sú rodičia povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 2 druhá veta), v ktorého záujme rozhodne nie je obmedzovanie, či vyslovené bránenie kontaktu s otcom. Súd má tiež za to, že konfrontačné správanie rodičov rovnako nie je na prospech maloletého, a preto dôrazne apeluje na všetky osoby, ktoré majú vplyv na výchovu a starostlivosť o maloletého, no predovšetkým na jeho rodičov, aby nadradili záujmy a prospech maloletého dieťaťa nad vlastné záujmy a negatívne postoje voči druhému rodičovi dieťaťa. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na ustanovenia Zákona o rodine, najmä na § 24 ods. 4, podľa ktorého súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom, vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom, pričom dohliada na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi, a taktiež na § 30 ods. 1, z ktorého znenia jednoznačne vyplýva, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Vyššie uvedené potvrdil aj Ústavný súd ČR vo svojom náleze zo dňa 15. 03. 2016, č. k. III. ÚS 2298/15, v ktorom zdôraznil, že: „Ak súd rozhoduje o úprave styku rodičov s dieťaťom, musí zohľadniť tú skutočnosť, že obidvaja rodičia majú právo na osobnú starostlivosť o dieťa zásadne v rovnakej miere, tomu zodpovedá aj právo dieťaťa na starostlivosť obidvoch rodičov. Ak teda súd zverí dieťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, potom by malo byť dieťaťu umožnené stykať sa s druhým rodičom v takej miere, aby bola táto zásada naplnená v čo najväčšej možnej miere.“

15. Pri rozhodovaní o právach maloletého dieťaťa nemožno opomenúť ani Dohovor o právach dieťaťa. Odvolací súd poukazuje predovšetkým na čl. 3, 12 a 18 spomínaného Dohovoru.

16. Toto ustanovenie (článok 3 ods.1 Dohovoru) má povahu normy bezprostredne použiteľnej („self - executing“). Uvedená norma je na priame použitie spôsobilá vzhľadom na svoju dikciu (... záujem dieťaťa ... pri akejkoľvek činnosti), ktorá je dostatočne a do takej miery jasná, aby povinné subjekty, ktorým je adresovaná (vnútroštátne subjekty) boli schopné zodpovedajúcim spôsobom upraviť svoje správanie (nálezy Ústavného súdu Českej republiky z 09. apríla 1997, sp.zn. PL.ÚS 31/96).

17. Aj keď záujem dieťaťa predstavuje jeden zo základných princípov, na ktorých je postavené súčasné rodinné právo, nie je tento pojem právnymi predpismi nijako vymedzený. Komentár Výboru OSN pre práva dieťaťa vo vzťahu k najlepšiemu záujmu dieťaťa uvádza: „Koncept najlepšieho záujmu dieťaťa je flexibilný a adaptabilný. Mal by byť prispôbostený a definovaný individuálne vzhľadom na špecifickú situáciu, v ktorej sa dieťa či deti, ktorých sa to týka, nachádza, pričom pozornosť by sa mala venovať ich osobným pomerom, situácii a potrebám. V rámci individuálnych rozhodnutí musí byť najlepší záujem dieťaťa hodnotený a stanovený vo svetle špecifických okolností konkrétneho dieťaťa [(General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art . 3, para. 1), str. 9, (dostupné na <http://www.ohchr.org>)]].

18. Odvolací súd prihliadol na odporúčanie kolízneho opatrovníka, ktorý sa priklonil k odvolaniu matky a konštatoval, že na účely takej rozsiahlej úpravy styku ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia, je potrebné vykonať rozsiahlejšie dokazovanie, v rámci ktorého by sa prihliadalo na vek mal. syna, jeho

psychohygienu, a tiež zachovať postupnosť krokov pri realizovaní takejto širšej úpravy styku. Vo vzťahu k bodu 1) výroku uznesenia, ktorým je upravený styk otca s mal. synom každý nepárny víkend v mesiaci od piatka 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod sa však odvolací súd nemôže stotožniť so závermi kolízneho opatrovníka. Odvolací súd si je vedomý, že v záujme mal. syna je nenarušiť citovú väzbu medzi ním a jeho rodičmi, v tomto prípade s otcom, nemôže však opomenúť závažnú skutočnosť, a to že rovnako ako súd prvej inštancie tak ani odvolací súd nemá žiadnu vedomosť o bytových podmienkach otca, v ktorých by mal mal. syn stráviť každý nepárny víkend v mesiaci v prípade, že by odvolací súd potvrdil bod 1) výroku uznesenia súdu prvej inštancie.

19. Odvolací súd súčasne zdôrazňuje, že dokazovanie v konaní o vydanie neodkladného opatrenia nie je dokazovaním v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní, t.j. pojmovo vylúčené. Toto dokazovanie preto teória práva označuje ako osvedčovanie. Na rozdiel od dokazovania osvedčovanie znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Pri jej zisťovaní súd neprihliada a ani nemusí prihliadať na všetky procesné formality, ako je to pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takeého postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu so zreteľom na všetky okolnosti prípadu javia ako nanajvyš pravdepodobné. Všetky zásady dokazovania platné v civilnom procese sa však nemôžu uplatniť v celej šírke s ohľadom na potrebu poskytnutia rýchlej a účinnej ochrany práv, ktoré mali byť predmetom vydaného neodkladného opatrenia.

20. Záverom dáva odvolací súd rodičom mal. syna do pozornosti ustanovenie § 25 ods. 4 Zákona o rodine, podľa ktorého: „Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa odseku 1 alebo 2, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti.“ ako aj ustanovenie § 24 ods. 5 Zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že: „Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov dbá na právo toho rodiča, ktorému nebude maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati. Rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, môže sa práva na pravidelné informovanie sa o maloletom dieťati domáhať na súde.“

21. V týchto súvislostiach považoval odvolací súd doposiaľ získané dôkazy za nepostačujúce pre nariadenie neodkladného opatrenia v takom rozsahu ako navrhoval otec mal. dieťaťa, a preto v zmysle ustanovenia § 388 CSP uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

22. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.